

163. štev.

V Ljubljani, v petek 22. julija 1921.

Leto V.

zvezni razen nedelj in
praznikov v vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopisne frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
vabi. Rokopise se ne vrača.

Dglasi: Prostor 1 mm X
55 mm po K 1-50. Uradni
razglesi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2-2.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Etim Kristan:

Terorizem in socijalistična taktika.

(Dalej.)

Kar se tiče ljudi, ki nai spravijo socijalizem v življenje, velja zanje vsak način dvoje glavnih pogojev: Imeti morajo moč, da premagajo kapitalizem, ki ne mara meni nič tebi nič kapitulirati, in dovolj močni in sposobni morajo biti, da vpostavijo namesto odstranjenega kapitalističnega reda socijalistično ureditev in da jo obvarujejo reakcionalnih napadov premaganega sistema.

Za oboje je treba, da dobe socialisti večino v narodu, in sicer prav znatno večino. Zakaj nobenim iluzijam se ni vdavati glede na to, da bo kapitalizem, tudi če postanejo nesogovi zavedni in nezavedni pristaši že efektivna manjšina, vendar še nekaj časa dovolj močan za uspešno obrambo, kajti v njegovih rokah so sredstva, ki prav dobro nadomeščajo številni primanjkljaj. Večina je potrebna za zmago; večina je pa potrebna tudi za to, ker ne bi manjšini nič pomagalo uvajati kakršenkoli sistem, ki ga večina ne mara, katere mu bi nasprotovala, ki bi ga bojkotirala in paralizirala. Ruski zgledi, na katere se radi sklicujejo razni takozvani radikalci, ne pomenujo nič, zakaj to kar je v Rusiji, ni nikakršen socijalizem, in od tega, kar so nekaj časa po krivem razglašali za socijalizem, referirajo boli in boli od dne do dne, tako da ne bo kmalu od vse ruske revolucije ostalo nič drugoga, kakor neke vrste agrarna reforma, ki v bistvu tudi nikakor ni socijalistična.

Res je pač, da je v Rusiji zavala manjšina nad večino. Ali ne smie se prezreti, da je stvar precej nad protikapitalističnimi večinami. Boljševiška manjšina je imela vojaški aparat v svojih rokah, in pretežno manj se je opiralna njeni vladi. Ne smi se pa tudi pozabiti, da so prišli boljševiki v skrajno abnormalnih razmerah na površje, da sta carizem in vojna pripravila tla revoluciji, ki je mogla biti le taka, kakršna je bila, gotovo socijalna, nikakor pa ne socijalistična, četudi so se boljševiki nedvomno trudili, da bi ji dali pravlj socijalistični značaj. Enake razmere se ne morejo svojevoljno ustvariti, in le v enakih razmerah bi mogla revolucija biti enaka.

Socijalna revolucija je reč, s katero se ne more hazardirati. Tekom razvoja lahko nastanejo prav raznovrstne situacije, ki se dajo eventualno tudi uspešno izrabiti za pospešitev revolucije; toda špekulirati na take eventualnosti se pravljigrati z revolucijo in z usodo delavstva. Bojna taktika se ne sme urejati po slučajnostih, ki bi lahko nastale, če bi se zgodilo to in če se ne bi zgodilo ono, če bi se izpolnile lepe želje in uresničile prijetne sanje, ampak le po tem, kar je, kar se ve in

kar se pozna. Bojni načrt sme biti osnovan le na realnosti, ne pa na slučajnih možnostih. Tak načrt, ki ravnina z dejstvi, je zanesljiv, če se pa pokažejo ugodnejše možnosti, pa nikakor ne ovira njih izbrane.

Praviloma je na vsak način računati s tem, da more v socijalnem boju zmagati le večina, in sicer ne je številčna, ampak tudi sposobna večina.

Iz obeh razlogov je treba organizacije, organizacije, ki ima dovolj privlačne moči, da zbere večino narodov svojih vrstah, organizacije, ki more svoje članstvo napraviti sposobno za končno izvršitev socijalne revolucije.

V taki organizaciji je teroristična taktika nemogoča. Nobena družba ne bo trpela društv, ki se javno organizirajo za boj z bombami in peklenškim stroji, za nasilno uničevanje družbe, za ubijanje njenih reprezentantov. Teroristična organizacija more biti le tajna, osnovati se more le na zarotništvu. Taka organizacija pa nikdar ne more računati na to, da pridobi večino naroda. Tajnost sama na sebi je že največja zaprta razširjenju. Se pri majhnem številu je težko ohraniti tajnost, kaj pa še pri velikem! Nemogoče je pa tudi zaradi tega osnovati teroristično organizacijo na široki podlagi, ker eksistira sicer vedno in povsod kakovit romantični element, ki jih privlači atmosfera zarote, nikakor pa nimajo mase nagnjenja za tako vrsto boja. Masa sicer trenutno lahko zelo vzplasti, tudi zdaj, ali trajno ne prenaša ne okrutnosti, ki se ne more ločiti od teroristične metode, ne živčne napetosti, ki jo povzroča tak boj. Se bolj kakor pri posamezniku sledi pri masi veliki razdraženost globoka, včasi dolgoravnina apatija.

V nobeno organizacijo ne pridejo tako lahko sovražni elementi, špioni, provokaterji itd., kakor v tajno. V javni organizaciji je kontrola obširna in velika, pa se je zato težko vtihotopiti vanjo s ludobnim nameščenjem. Tudi nimajo nasprotniki za to nobenega pametnega razloga, ker se javno delo tudi brez šponaže lahko opazuje, malenkosti, ki morajo ostati tajne zaradi poslovanja, ob nedovršenih pripravah za kakšno akcijo, ki bo samu itak javna, pa niso tako važne, da bi se zaradi njih izplačalo vdruževati šponaže.

S tajno organizacijo je stvar iz povsem razumljivih razlogov drugačna. In tukaj ne obstaja le nevarnost, da izvedo tisti, katerim se hoče delo prikrivati, več o njeni, kakor člani, katerim kakšna akcija, recimo kakšen atentat, ni naravnost poverjen, ampak lahko se zgodi — in v resnicu se je že neštetokrat zgo-

dilo — da pride celo organizacija v reke nasprotnikov, da so njeni najbolj ognjeni voditelji, propagatori najhazardnejših podjetij, apostoli najstrupenejšega boja od nasprotnikov najeti hujšači. Kajti v interesu reakcije je, da žene take organizacije do skrajnosti, da dobi čim več razlogov za njih uničenje in da ustvari v javnosti čim bolj sovražno razpoloženje proti njim.

Delavske organizacije, celo take, ki so zasedovalo same kulturne cilje, služile izobraževalnim namenom, so morale vedno paziti, da se ne vtihotopijo v njih vrste od kapitalistov plačani agenti, ki imajo nalego zvabiti organizacijo na nelegalno pot. V prvih časih delavskega prebrenja je marsikatero delavsko društvo imelo bridek izkušnje s tem. Toda v legalni organizaciji postaja posel takih ptičev vse težji in se vse manj rentira; kdor propagira tukaj desperatna dejanja, se ne prikupi

večini, ampak postane vsem trezini kinalu sumljiv. Njegovi uspehi ne morejo biti veliki. V tajni organizaciji si nasprotivo prav s takim postopanjem lahko pridobi največji veliv, zakaj postavljač se v pozu lunaka se kaže svojim tovarijem prav tak, kakršen jim mora biti najbolj všeč. Brez velikih težav se povrne na voditeljsko mesto, na katere dobri absolutistično moč, ki je v javni organizaciji nemogoča, kjer ostaja njegovo delo brez kritike, kjer rastejo z njegovih sugestij načrti, kakršnih se člani brez njega nemara nikdar ne bi lotili. Kakor mu je razmeroma lahko pridobiti zanjanje več ali manj naivnih zarotnikov, tako in še ložje mu je zlorabilati njih zaupanje. In organizacija, ki si domišlja, da vrši najradikalnejšo revolucijo, pride tako lahko v službo najhazardnejše, najbolj preračunata reakcije. (Konec prih.)

Narodna skupščina v ustavi.

(Govor posl. sodr. Etibina Kristana na seji Ustavotvorne skupščine dne 10. junija.) (Dalej.)

Gospodje, tudi v tem poglavju se nam zovec vrača vprašanje, o katere sem že prej govoril: Vprašanje, ali so ženske v Jugoslaviji človeška bitja, ki čutijo in znajo meseči, ali pa nekakšne podrejene stvari, nekakšni mehanizmi, katerimi se ne morejo priznavati nikakršne pravice. Lepe besede smo tukaj slišali o napredku našega naroda, o volilna pravica je le majhen del pravice v javnem življenju, in veliko ne bi bilo, če bi za enkrat vsaj to koncepirali in sprejeli v ustavi vsaj žensko volilna pravica. Ženska volilna pravica ni nič strašnega, temveč vprašanje, o katerem ne more nihče dvomiti, da se mora prej ali sicer rešiti za vsako ceno. Zakaj, gospodje, kadar je tako vprašanje postavljeno na dnevni red, se ne more nikdar več odstaviti.

Ako mislite, da niso ženske dovolj napredne in liberalne, pa se bojite njihovega vpliva, in če pripovedujete, da bi glasovale reakcionarne, mislim, da je bolje, če preživimo to krizo prej, kakor ga da pridemo vnočje pozneje. Zakaj ta nevarnost ženske reakcionarnosti bo obstajala, dokler ne bodo ženske imele vrilike, da se praktično usposobijo za politično življenje. Če hočete, da bodo ženske kdajkoli napredne in slobodnemisne, ako hočete, da bodo kdaj v politiki zdrav in koristen faktor, morate ustvariti prvi pogoj, in ta je, da jim daste pravico sodelovanja v politiki,

Pravi se sicer v tem oddelku, da bo žensko volilno pravico reševal zakon. Ali to nikakor ne pomeni, da se jim želi dati volilna pravica, zakaj če bi obstajal tak namen, ne bi bilo nobenega razloga, da se ne bi to pozitivno vpisalo v ustavo.

Gospodje, naš klub je podal nekoliko predlogov, ki jih odbor ni sprejel, ampak jih je večinoma kar brez debate odklonil, večinoma tak, da niso člani odbora niti raznili o tem, kar obsegajo ti predlogi.

Tu je na primer v § 72. članku stavka, ki pravi, da se zahtevajo od vsakega poslanca pogoji, med temi, da je državljan »po rojenju ili prirojenju« (po rojstvu ali po naturalizaciji). Naturaliziran državljan, če ni srbsko - hrvaško - slovenske narodnosti, mora bivati v državi najmanj deset let, računajoč od dneva naturalizacije. To je absurd. (Laza Marković: Ni, ni.) To, gospodje, je absurd. Če ste človek dali državljaninske pravice, tedaj je absurdno od njega zahtevati, da mora potem živeti še deset let, preden doseže popolno državljaninsko pravico. Tega v drugih deželah pač ni. Legiščno je, da postavite pogoje, pod katerimi more ženske dosegči državljaninstvo. Ali če postane državljan, mora imeti tudi državljaninske pravice, te pa obsegajo tudi pravico, da more voliti in biti izvoljen. Če ni tega, se lahko zgodi, da bodo morali ljudje, ki so bili tukaj rojeni in so tukaj preživelici svoje življenje, pa niso iz kakršnih koli vzrokov mogli prej postati državljanji, čakali še deset let, in lahko umro, pa ne bodo nikdar uživali svojih državljaninskih pravic. Deset let potem, ko je bil naturaliziran, to je unikum, ki ga ne poznam nikjer drugod.

Nadalje se zahteva v tem oddelku tridesetletna starost za kandidature. V leta verutem prav malo, gozdopje. (Veselost.) Nikakor ne verjamem, da postaja človek le po letih pameten. Marsikdo je lahko že zelo zrel za grob, pa je pri tem lahko še neumem kakor noč. (Medklic: Tako je.) (Dr. Ivančić: Toda je pameten in starejši, je bolje.) To je druga reč. Ampak le za Tirolce so rekli, da postanejo še s štiridesetimi leti pametni, mi pa ne živimo na Tirolskem. Če ustanavljate aktivno volilno pravico za tiste, ki so dosegli 20. leta, mislim, da je pet let čakanja dovolj tudi za to, da bo lahko izvoljen. (Medklic: Torej ste načelom za to.) (Dalej prih.)

Kdaj poteče opcijski rok?

To vprašanje je med primorski beguncji zadnje čase na dnevnem redu in nihče ni na jasnom, kako bi se ravnal. Dotično uredbo si tolmači vsak po svoje, preprosto ljudstvo pa ne ve, komu bi verovalo. Ta nejasnost je tudi glavni vzrok, da večina primorskih beguncov ni še vložila prijave za opcijo, na drugi strani pa je veliko takih, ki jim iz tega ali onega vzroka ni bilo mogoče optirati.

V smislu § 3 (drugega odstavka) uredbe o opciji, začne opcijski rok za one, ki imajo domovinsko pravico na ozemlju zasedenem po Italiji, šele od trenutka, ko se reši vprašanje naše državne meje proti Italiji. Ne vem na podlagi česa tolmačijo nekateri uredbo tako, da poteče rok za opcijo že 2. avgusta t. l.

Z ozirom na goriomileno dočubo, je tako tolmačenje napačno in ker tolmačilo uredbo tako tudi nekatera okrajna glavarstva, bi bilo potrebno, da bi vladu izdala glede opcijskega roka točna navodila in sicer tako, da bi za ta navodila izvedeli vsi oni, ki so pri stvari direktno povezani.

Kakor že omenjeno, je večina beguncov, ki jim iz gotovih vzrokov ni bilo mogoče vložiti prošnje za pridobitev državljanstva (v prvi vrsti radi tega, ker nimajo pri rokah potrebnih listin), Zato bi bilo umestno, da bi vladu rok za opcijo splošno podaljšala (če isti res poteče po do sedanji določbami že 2. avg. t. l.), ker večina beguncov si v roku dveh tednov ne more preskrbeti potrebnih dokumentov in marsikdo prav lahko pride v neprijeten položaj, da postane proti svoji volji italijanski državljan.

Ker je do 2. avgusta čas pravkrat, prosimo vladu, da ukrene v tem oziru v najkrajšem času potrebno.

Obenem prosimo tudi naše poslane, da se zavzamejo za podaljšanje opcijskega roka. — Goriški begunci.

gova družina bodo imeli vse leto dovolj prilike, da izboljšajo tudi svojo duševno bitnost, in po kratkem času bonjo opazili razveseljivi preobrat v povoju demoralizaciji naše javnosti in to ni najmanj, po čemer mora stremeti vsak resnični socijalist.

Zadnja beseda: List je izšel in je dober, je lep in je Vaš namenjen, proletarci! Če ne bo mogel živeti, kakor hoče živeti, ne bo to njegova, temveč Vaša sramota!

K. K.

* * * * *
»Kres« stane letno 20 D, polletno 10 dinarjev, četrtno 5 D; za dijake 12 D, drugo razmerno. Kdor dobi 10 naročnikov, ki niso člani »Svobode«, prejme cel letnik zastonj! Uprava »Kres«, Ljubljana, Aleksandrova c. 5.

na omogoča jasno, mirno sedbo preko vseh človeških slabosti in ki je konec concev tudi eden glavnih ciljev socialistične misli. Vedno bi nam moral biti pred očmi, da je vsako socialistično gibanje nesmiseln in celo škodljivo, če zataji svoje notranje prvine: saj hočemo vendar ustvariti novo, boljše življenje, novo, boljšo družbo, kot je današnja, a ravno vse, kar je nekulturnega — pijačevanja, prostitucije, nevednosti, surove nagone — vzdržuje kapitalistični red, ker hoče naso brez duševnosti, brez zavesti, onemogoč, nekako kakor raztopljen vosek, ki ga lahko po mili volji gneteš, pa če bi ga bilo tudi toliko, kolikor je morja na zemlji. Hvala Jepa, če ni naš namen diametralno drugačen — le pogejmo v dežele, kjer je proletarska sila nezlomljiva in se vprašajmo, kaj je končni vzrok te nezlomljivosti!

Malo nas je, ki bi z živo besedo in dejanjem delovali med ljudstvom za razvoj njegovega duha; zato pa moramo z zadoščenjem pozdraviti vsako novo moč, ki se pojavi med nami, da priponore temu cilju k zmagi. Pozdravljajmo iz tega razloga »Kres!« Se beli kot počinčev delo je važno in uspešno njegovo delo, ker ima to prednost, da seznaniti ljudi, da izvedejo vse, kar je nekulturnega — pijačevanja, prostitucije, nevednosti, surove nagone — vzdržuje kapitalistični red, ker hoče naso brez duševnosti, brez zavesti, onemogoč, nekako kakor raztopljen vosek, ki ga lahko po mili volji gneteš, pa če bi ga bilo tudi toliko, kolikor je morja na zemlji. Hvala Jepa, če ni naš namen diametralno drugačen — le pogejmo v dežele, kjer je proletarska sila nezlomljiva in se vprašajmo, kaj je končni vzrok te nezlomljivosti!

Pravilno je, da izdajatelji ne stojijo na stališču kakve strankarske struje. V delavcu, v preprostem proletercu vidijo le človečka, ki ga treba izobraziti, vzgečiti ga k poglobljemu opazovanju sebe in sveta, da postane zaveden, nezlomljiv, da more sprosto po notranji poti k spoznanju magične besede socialistizem.

Lepa je oblika »Kres« in izbera snovi. Nič neumetniškega, nič malovrednega. Videti je, da bo list krepko napredoval do popolnosti, zlasti, ko ne bo več tistega trenutnega nezaupanja, ki jo zbudi vsaka stvar ob početku, in ko se listu postavijo na razpolago še drugi dobrni sotrudniki.

O ceni ni vredno, da govorim. Povsem samo to: Če vsakdo en sam dan pribrani denar, ki ga, žal, mora izdaja za razna navidezna bela in rdeča »skrepčila«, potem bo list sijajno uspeval, tisti »ysakdo« in nje-

Atentat na bivšega ministra za notranje stvari Draškoviča.

LDU, Zagreb, 21. (ZNU.) Danes do poldne ob desetih je bil v Dolnicah izvršen atentat na ministra n. r. Draškoviča. Atentator se imenuje Alija Aliagič, je mizarski pomočnik, star 18 let in je doma iz Beline v Bosni. Minister na razpoloženju Draškovič je sedel na neki klopi s svojimi otroci. Atentator je šel mimo klopi, kakor drugi izprehajalc, naenkrat pa je potegnil samokres in dvakrat ustrell na ministra. En strel je pogodil ministra ravno v srce tako, da je bil na mestu mrtvev. Atentatorja so takoj arretirali in razorežili. Priznali je, da je izvršil atentat iz principa kot prepričan komunist. Preiskave so v tem.

LDU, Belgrad, 21. (ZNU.) Ministrski svet le sklenil, da se pogreb pokojnega bivšega ministra za notranje stvari Milorada Draškoviča izvrši na državne stroške in z vsemi vojaškimi častmi.

LDU, Zagreb, 21. (ZNU.) »Riječ«java: Iz Delnic: Tako po arretaciji so zasobili atentatorja Alija Aliagiča, ki je po poklicu mizarski pomočnik, rojen 1. 1895. v Bjelini, v Bosni. Izpovedal je, da je prišel v ponedeljek v Lokve z namenom, da ubije ministra Draškoviča. Nagovoril ga je k temu član zagrebskega ekspornata akademik Dragoljub Čeljakovič, ki je istotako rodom iz Bjeline. Pravi, da je prisel 4. t. m. v Zagreb, kjer je iskal službe. Nastani se je v Medjašni ulici štev. 16, posla ni mogel najti. Sestal se je s Čeljakovičem, ki mu je rekel, da sta temu, ker ne more nastati dela, kriva obznanja in njen avtor minister Draškovič. Ta Čeljakovič je stanoval na Tratinški cesti. Nadalje ga je nagovar-

jal, naj ubije ministra Draškoviča. Alija Aliagič trdi, da je bil vedno sam s Čeljakovičem, ko sta se razgovarjala o atentatu. Dne 17. t. m., zvečer se je sestal s Čeljakovičem, ki mu je dal revolver sistema Browning in 300 dinarjev za pot v Lokve. Nadalje ga je poučil, kako naj streli in sploh, kako naj se obuša v Delnicah. Dne 18. t. m. je došel Alija Aliagič v Lokve in se nastupil v gostilni »Amerika«. Šel je trikrat v Delnice. Dne 20. t. m. je videl tamkaj ministra Draškoviča, vendar pa ni hotel izvršiti atentata ob tej priliki, ker so bili poleg ministra tudi njegovi otroci. Danes je došel zopet v Delnice in izvršil atentat. Ministra Draškoviča prej ni poznal. Pravi, da je komunist, odkar obstoj komunistična stranka.

LDU, Zagreb, 21. (ZNU.) Kakor doznavajo liste, je bil ob 13 arretiran v Zagrebu džak tukajšnje visoke šole za promet in trgovino Dragoljub Čeljakovič, ki je pregoril mizarski pomočnik Aljo Aliagiča k atentatu na bivšega ministra Milorada Draškoviča. Kot povzročitelja ga je označil atentator sam.

Draškovič je postal žrtev atentata najbrže zaradi Obzname. Nanj se je zilila jeza, dasi morda sam osebno kot minister ni zakrivil vsega. Atentat je bil naperjen proti temu, ki vlada v državi. Oboznamo atentate, toda razmere, ki jih imamo, so razburljive, vznemirljive ter prav lahko vedejo dejanji, ki bi jih normalen in razseden človek ne storil.

Kaj se plete v Albaniji?

Iz Belgrada poročajo, da se vstaja Miriditov v Albaniji tiki ob naši jugoslovanski meji vedno bolj širi. Mnogo beguncov se zateka na jugoslovansko ozemlje, predvsem v Črno goro. Ti begunči baje pravijo, da Albanci žele, da bi Jugoslavija z orožjem interveniralna in napravila konec notranjim bojem v Albaniji. Baje so vstaški oddelki prekoračili ponokod že našo mejo, tako da bo Jugoslavija primorana intervenirati. — Severno - albansko pleme, ki se je uprljalo, je proglašilo neodvisno republikansko vlado s sedežem v Orošlu, kateri predseduje vstaš Marko Ajoni. Plemena v severni Albaniji nočejo več priznavati albaniske vlade v Tirani, ki dela pod

vplivom italijanske politike. Miriditi so napadli čete tiranske vlade s 15.000 možmi pod poveljstvom Marka Cijoni. — Jugoslovanske čete stojijo ob meji pripravljene na straži. — Mi odločno svarimo pred vsakršnim novim krvoprelitjem. Pustite Albancem, da opravijo sami s seboj! Gotovo je, da bi udeležba naše države na albanski notranji vojni povzročila komplikacije s težjimi posledicami. Interese v Albaniji že poznamo... Resno oboznamo tudi vsakršno pripravljanje vojnega razpoloženja s strani nekaterih meščanskih listov! Popolnoma zadušča, če vlada zavaruje le državne moje pred vpadi vstaških tolp.

je razpravljal o ukinjenju naredbe o sekvestrih in lasti inozemcev v naši državi.

RAZBURJENJE V ITALIJANSKI ZBORNICI.

LDU, Rim, 21. julija. Komunistični poslanec Punta je na včerajšnji seji zbornice ostro protestiral proti postopanju karabinjerjev napram političnim ujetnikom. Fašisti so govornika prekinili in v zbornici je nastal velik vrišč, radi česar je bil predsednik zbornice De Micela prisilen prekiniti sejo. Hrup pa je trajal še dalje. Poslanci so proti skrajni levici metali stole. Predsednik De Nicola je izrazil svoje obžalovanje radi incidenta, nakar je poslavil volni minister italijanske vojske in častnike ter v svojem govoru posebno počastil vojvodo d'Aoste in druge generale. Vsa zbornica, razen skrajne levice, je sprejela izvajanja vojnega ministra z življalnim odobravanjem. Z ozirom na izvajanja poslanca Punta je izjavil ministrski predsednik Bonomi, da je armada izven strank.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

LDU, Atene, 21. julija. Uradno vojno poročilo: Grške čete so v tork ob dvanajstih zasedle Eski Šehir.

ANGLEŠKIM RUDARJNM ZNIŽAJO PLAČE.

LDU, London, 21. julija. Rudarji so včeraj izjavili, da se strinjajo s tem, da se s 4. avgustom znižajo delavske plače za 2 šilinga dnevno.

PROTIREVOLUCIJONARNA ZA-ROTA V ODESI.

LDU, Helsingfors, 21. julija. Po poročilih iz Odese je bila tamkaj odkrita velika protirevolucionarna zatočišča v boljševiških agentih. V bolnici so zasišali dr. Bossiou in vojake, ki so bili ranjeni pri atentatu. Dr. Bossiou je izjavil, da zase ne zahteva nikake odškodnine, samo da se kaznujejo krivelj.

SEKVESTRI SE ODPRAVIJO.

LDU, Belgrad, 20. julija. Komite ministrov, ki obstaja iz pravosodnega, finančnega, ministra za socijalno politiko in ministra za šume in rude,

Politične vesti.

+ S trgovinsko pogodbo Jugoslavije z Italijo ne bo nič! Predsednik jugosl. delegacije za trgovska pogajanja z Italijo, dr. Momčilo Ninčić, je naznani Pašiću, da so se pogajanja z Italijo prekinila vsled načelnih nasprotij. Člani italijanske delegacije odidejo nazaj v Italijo. — (Najprej pojedine in govorji, potem pa konec! Italijanski imperialisti so se v svoji nadutosti zaenkrat zmotili!)

+ Skupen velik opozicionalni blok smujejo. Nekateri hrvaški listi obširno poročajo, da smujejo Stojan Protić, dr. Trumbić, dr. Simrak in dr. Korošec z Radićem vred načrt za nov velik opozicionalni blok, ki naj bi vrgel sedanjo Pašićevu vladno večino. Dr. Koroščev skupino klerikalcev približujejo sedaj Radiću. Hrvaški klerikalci stojijo na najskrajnem opozicionalnem stališču, kadar sedanjo vladu in obozajo, da se je dr. Korošec vrnil po spretjetju uštave zopet v narodno skupščino. Da se pomenijo o skupni akciji, se je dr. Simrak podal k Stojanu Protiću v Rimsko Toplice; tja pride baje tudi dr. Trumbić in dr. Korošec. Nov vladni blok naj bi obstojal iz St. Protičeve radikalne skupine, iz klerikalcev, hrvaških zajedničarjev in radičevcev.

OPOZARJAMO!

Jutri ob 9. dopoldne bo v »Mestnem domu«

Mizarski shod.

Mizari se nahajajo v stavki. Gre za načelni boj. Delavstvo sploh naj se udeleži tega shoda!

Dnevne vesti.

Ogromna brezposelnost v Bosni se je pojavila v vseh večjih industrijah: tako v Jajcu, Zenici, Varešu, Tesliču in Tuzli. Podjetniki odpuščajo na stotine delavcev, če, da ne morejo več konkurirati z inozemskimi industrijami. (O tem bomo počitali še več. Op. ur.)

Radi velikega navala ljubljanskega občinstva na kopališki vlak za Laze vozita ob nedeljah in praznikih dva kopališka vlaka in sicer prvi iz Ljubljane ob 13.30 in drugi kot navadno ob 14.20. Občinstvo se naproša, da uporablja v prvi vrsti vlak, ki odhaja ob 13.30. Da se odpravi ta gnečina in priverjanje pri osebnih blagajnah ob tej priliki, se ob nedeljah in praznikih izdajajo vozni listki za Laze v predprodaji na postajo že dopoldne od 8. nepretrgoma do odhoda vlaka.

O velikem požaru v Danah pri Ložu smo že poročali. Sedaj poroča »Si. Narode«, da je napravljen požar 5 in pol milijona krom škode.

Delavska zveza »Slobode« Šoštan priredi dne 13. avgusta pesniščet na Goro Uršulo, od tod točno ob 6. zvečer, ob slavnem vremenu drugi dan ob 4. zutraj. Z gore Uršule odhod ob 10. na Guščari, Dravograd in iz Dravograda z vlakom nazaj v Šoštan. Sodružni in sodružnice udeležite se izletu v polnem številu, posebno sosedna društva na kopališki vlak za Laze vozita ob nedeljah in praznikih dva kopališka vlaka in sicer prvi iz Ljubljane ob 13.30 in drugi kot navadno ob 14.20. Občinstvo se naproša, da uporablja v prvi vrsti vlak, ki odhaja ob 13.30. Da se odpravi ta gnečina in priverjanje pri osebnih blagajnah ob tej priliki, se ob nedeljah in praznikih izdajajo vozni listki za Laze v predprodaji na postajo že dopoldne od 8. nepretrgoma do odhoda vlaka.

O velikem požaru v Danah pri Ložu smo že poročali. Sedaj poroča »Si. Narode«, da je napravljen požar 5 in pol milijona krom škode.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru in Murski Sobotici je iskalno v preteklem tednu od 10. do 16. julija 1921 dela 212 moških in 94 ženskih delavcev. Delodajalci so pa iskali 134 moških in 95 ženskih delavcev. Posredovanje se je izvršilo 234. Promet ob 1. januarja do 16. julija 1921, izkušča 18. tisoč 798 strank in sicer 9473 delodajalcev in 9325 delojemalcev. Posredovanje se je izvršilo v tem času 4690. Delo lisejo: pisanjski moči, kovinarji, natakarji, natakarice, trgovski sotrudniki, sotrudnice, dlnarji, dlnarice, sedlarji, čevljari, knjigovezi, sluge, perice, vzgojiteljice, valenc, valenc, vajenc itd. V delo se sprejemajo: hlapci, dekle, usnjari, mizari, čevljari, tesari, klinčarji, zidarji, štepice, pisarniške moči, vzgojiteljice, služkine, kuharice, valenci, vajence itd.

Velika železniška nesreča pri Sisku. Dne 20. t. m. proti večeru je orienteksprez, ki je vozil iz Belgrada, zavabil na mostu čez Kolpo v oddelek vojaštva, ki se je vratil z vežbališča in šel preko ozkega mosta, pred katerim napravil tiri ovinek in vlakovodja vsled tega ni mogel vojaškega oddelka takoj zapaziti. Tako je vlak zavabil med vojake. Trije vojaki so bili takoj mrtvi, 7 pa tako težko ranjenih, da bodo skorogovno podlegli ranam. Krivdo nesreče pripisujejo častniku, ki je vojake vodil preko mosta.

Nov zločin nad delavstvom. Delavci v tobačni tovarni Izgube penzilo. Ravnatstvo tobačne tovarne nam pošilja glede citiranega članka pojasnilo, v katerem pravijo: Po preskrbilnem statutu za de-

lavec toč. tovarne iz l. 1910 se stavijo delavci tobačnih tovaren v a) trajni ali b) v začasnji pokoj. Trajni upokojeni se ne kličejo na prebiranje, pač pa začasnji. To prebiranje all ponovni zdravni pregled, ni nikakova novotaria, ampak se je izvajalo leto za leto pred svetovno vojno in se je med svetovno vojno in prva leta po prelomu le začasno ustavilo radi premale za poslovnosti. Prebiranje začasnega provizornega se je obnovilo leta natančno na podlagi veljavnih predpisov. Nadalje tudi ni točna navedba, da se provizije »izplačujejo iz milijonskega fonda«. Tak penzilski fond, kamor bi se stekali prispevki delavstva za tobačne tovarne v bivši Avstriji ni nikdar obstojal in se tudi po prelomu za ljubljansko tovarno ni osnoval.

policijski izsledila več dunajskih židov, ki so kot ruski begunci živeli na račun Jugoslavije. Tudi lepa reč!

Ministrstvo verje izdelalo načrt za ustanovitev velikega ukravnega sveta, ki bo nadzoroval cerkveno imetje v naši državi. V odboru tega sveta bodo zastopani tudi civilne osebe.

Uvedba selske službe pri poštnem uradu Št. Rupert pri Mokronugu, S. I. avgusta t. l. se uvede pri poštnem uradu Št. Rupert pri Mokronugu dostavljanje poštnih poštiljki po selskem pismenošči v telekraje: I. okraj: Vrh, Kamenje, Brod, Drama, Škrilevo, Ravnik, Vesela gora, Straža, Trstenik, Prapreče, Grilov hrib, Grad Rakovnik in Podgorica. II. okraj: Breg, Kremen, Veliki Črnivec, Rožemberk, Dolenje Jesenice, Gorenje Jesenice, Škocjan, Bistrica, Prelesje, Rakovnik in Brinje. Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

Popravek. V zadnjem podlistku o olimpijadi v Pragi so se vrnile neljubljene pomeče. Tako naj se bere v drugem odstavku mesto 30.000. dalje naj se bere v očetu o konferenci: »Da je se je obnavljalo o športni televodni organizaciji in ustvarjanju včasnih krožkov za esponento.«

Češka občina v Ljubljani počašča večirek na razloženou s p. Preclikem v restauraci Nár, Domu dne 23. t. m. o 20 hod. Vstop volný, hostje vitani. —

Koncert. V soboto 23. t. m. in vsak večer ob vsakem vremenu na najlepšem in največjem restavracijskem prostoru, na terasi hotela in kavarne »Bellevue« koncert pivovrstnega umetniškega kvarteta s solo harfa, in petje ruske umetnice gdž. Larise Vasilijeve. Začetek od pol 19. ure do 23. ure. Ob nedeljah in praznikih od 16. ure dalje. Vstop prost. Dobra postrežba, prisnina vina, vedno sveže mrzlo pivo, priznano najboljša vina v steklenici mariborske »Grajske kletje«. Vedno gorka in mrzla jedilna v izbirni. Cene primerne. Za obilen obisk se priporoča Mirko Tratnik, restavrer.

Kmetijski pouk po deželi. Poverjenštvo za kmetijstvo priredi na podlagi došlih poštenih sledča predavanja tekmo prihodnjega časa in sicer: I. v nedeljo dne 31. julija: pri sv. Petru pod Mariborom (strok, učitelj inž. Petkovšek o poljedelstvu); 2. v nedeljo 7. avgusta: v Godešicah pri Škofjeloški (kmetijski svetnik Rohmann o poljedelstvu), 3. v nedeljo 14. avgusta: v Slatini (viš. življorej, nadzornik inž. Zidanšek o življoreji), v Teharjih (strok, učitelj inž. Kropovšek o življoreji in pridelovanju krme); v pondeljek na praznik 15. avgusta: V Rogatcu (viš. živ. nadz. Zidanšek o življoreji).

Diskusionski večer. Danes bomo razpravljali na diskusionskem večeru o »Komunističnem manifestu«, spisal K. Marx. — Prosimo za točno udeležbo. (Ob 20. uri v malo dvoranji Mestnega doma.)

Gospodarstvo.

— Letosna letina v naši državi kaže še dovolj dobro, le žetve pšenice in ovs obajo slabša kot je bila lansko leto in so zato nekateri od vlade že zahtevali prepoved izvoza pšenice in ovs iz naše države. Koruza kaže zelo dobro. Cene nove pšenici so zelo poskočile (1000 K). Kviliteta nove pšenice je posebno lepa v Bački in Sremu. Tudi v Srbiji je pšenica dobro obrodila, dočim se je v Banatu le malo obnesla. Ječmen kaže dobro; za zimski ječmen se postavlja cena 450–500 kron, za jari 600–700 K. Cene novi moki ne bodo skorogovno nič padle, pač pa se znajo še zvišati, to pa ne morda zato, ker bi bila žitna letina slabna, pač pa začetek, ker se bo žito izvazalo v velikih množinah kakor doslej. Tudi so si žitni tr